

Marian Pastuszko

Czy wykluczenie sakramentalności małżeństwa stanowi całkowitą symulację małżeństwa?

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 17/1-2, 234-235

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szym gronem ludzi, nie wymaga dużej ilości świadków, a tym bardziej współświadków. Większa ich ilość jest potrzebna wtedy, gdy chodzi o doniosłe wydarzenia w życiu służki Bożego, a zwłaszcza o wszechstronne naświetlenie praktykowania cnót w stopniu heroicznym.

Wicepostulator obowiązany jest więc do przedstawienia możliwie całkowitej liczby osób mających stanąć do zeznań. Do tego celu przeprowadzi najpierw prywatne dochodzenia dotyczące świadków, a następnie współświadków dla każdego wspomnianego wyżej okresu życia służki Bożego i wszystkich umieścić na liście, czym ułatwi trybunałowi przeprowadzenie procesu w szybszym i sprawniejszym tempie.

Ks. Władysław Padacz

Czy wykluczenie sakramentalności małżeństwa stanowi całkowitą symulację małżeństwa?

W sprawie, której ponensem był Joseph Pasquazi, z dnia 28 lipca 1960 roku, czytamy in summario: „3. Iuris principia de simulatione totali per exclusionem dignitatis sacramenti”¹. W dziale „in iure” znajdują się słowa: „Quoad simulationem totalem consensus ob exclusionem dignitatis sacramentalis contractus matrimonialis”²; zaś dział „in facto” rozpoczyna się od słów: „De simulatione totali per exclusionem dignitatis sacramenti”³.

Z powyższych tekstów wynika zupełnie jasno, że sentencja rotalna uznaje istnienie symulacji całkowitej w wypadku wykluczenia przez kontrahenta sakramentalności małżeństwa⁴. Idzie w tym twierdzeniu za tezą powództwa⁵ i powołuje się na autorów: Wernza — Vidala — Aguirre⁶ i Cappellego⁷.

W związku z tą opinią nasuwają się następujące uwagi.

Wyrok rotalny nie dowodzi, ale zakłada, że wykluczenie sakramentalności małżeństwa jest całkowitą symulacją małżeństwa.

Powołuje się na autorów, którzy uczą, że wykluczenie sakramentalności małżeństwa powoduje nieważność małżeństwa, co jest jasne, ale

¹ Sacrae Romanae Rotae Decisiones seu Sententiae, vol. LII, p. 428.

² SRR vol. LII, p. 429, n. 3.

³ SRR vol. LII, p. 429, n. 4.

⁴ Nie jestem zupełnie pewien, bo nie zostało to powiedziane zupełnie jasno, ale wydaje mi się, że także una Otavien, Nullitatis matrimonii, coram Gerardo M. Rogers, diei 8 novembris 1962, vol. LIV, p. 569—576 uznaje nieważność małżeństwa z powodu całkowitej symulacji powstałej na skutek wykluczenia sakramentalności małżeństwa.

⁵ SRR vol. LII, p. 429, n. 2.

⁶ Jus canonicum ad Codicis normam exactum, t. V, Jus matrimoniale, Romae 1946, n. 461, p. 522.

⁷ Tractatus canonico-moralis De sacramentis, vol. V, De matrimonio, ed. 7, Taurini 1961, n. 33, p. 30.

żaden z tych autorów nie twierdzi, jakoby wykluczenie sakramentalności małżeństwa stanowiło całkowitą symulację małżeństwa⁸. Co więcej, Felix M. Cappello nie chce w ogóle mówić o całkowitej symulacji małżeństwa⁹. Natomiast audytorzy rotalni mogli się powołać na Heinricha Flattena, który zupełnie jasno i wyraźnie twierdzi, że wykluczenie sakramentalności małżeństwa jest całkowitą symulacją¹⁰. Podobnie sądzi Justyn Möhler¹¹ i — jak się wydaje — Walter Lohmann¹².

Wydaje się, że wykluczenie sakramentalności małżeństwa nie jest całkowitą symulacją, bo sakramentalność małżeństwa jest cechą małżeństwa, a wykluczenie cechy małżeństwa to przecież symulacja częściowa, a nie całkowita. Potwierdza to w pewnym sensie sam krytykowany wyrok, ponieważ po rozpatrzeniu sprawy z powodu symulacji całkowitej na skutek wykluczenia sakramentalności małżeństwa dalej traktuje „De exclusione boni prolis et sacramenti”¹³.

Prawdą jest, że w małżeństwie chrześcijańskim kontrakt i sakrament identyfikują się ze sobą. To twierdzenie należy jednak rozumieć tak, że kontrakt małżeński zawierany ważnie przez chrześcijan staje się z ustanowienia Bożego sakramentem. Nie sakrament staje się kontraktem, lecz kontrakt sakramentem. Sakrament małżeństwa zaczyna istnieć w momencie zaistnienia umowy małżeńskiej. Sakrament małżeństwa można więc wykluczyć w założeniu, że zawiera się kontrakt małżeński. Ale w takim wypadku mamy zwykle wykluczenie sakramentalności małżeństwa i symulację częściową. Całkowita symulacja małżeństwa będzie dopiero wtedy, gdy nupturient wyklucza sam kontrakt małżeński. Motywem wykluczenia kontraktu małżeńskiego może być to, że kontrakt jest sakramentem. To jest jednak już inna sprawa.

Tak więc, *salva quam maxima reverentia Auditoribus de turno debita*, moim zdaniem, wykluczenie sakramentalności małżeństwa nie jest całkowitą symulacją.

Ks. Marian Pastuszko

⁸ Vide locos citatos in SRR vol. LII, p. 429, n. 3.

⁹ O. c., n. 593, p. 526.

¹⁰ Zum Inhalt des Ehekonsens, Trierer Theologische Zeitschrift 65 (1956) 20.

¹¹ Eheschliessung und Verbindlichkeitswille, Theologie und Glaube 47 (1957) 262.

¹² Der innere Vorbehalt gegen Wesensbestandsteile der Ehe nach katholischen Kirchenrecht. Eine Studie zu kan. 1086 des Codex iuris canonici, Dortmund 1935, p. 30.

¹³ SRR vol. LII, p. 431, n. 8.